

Юнус ЭМРО

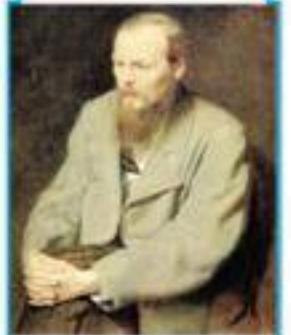
Бир ҳовуч тупроқ,
бироз сулман мен,

Нимамга керилай,
фақат шуман мен.

Kitob duniyosi

Маънавий-маърифий, адабий-бадний, ижтимоий-сиёсий газета

№ 6-7 (320-321)
2020 йил
13 май.
Газета ҳар
ойнинг иккинчи
ва тўртинчи
chorshambasida
чоп этилади.

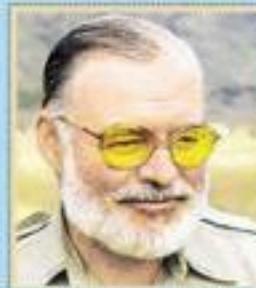

Фёдор ДОСТОЕВСКИЙ

Янгиланган
жароҳат янги
жароҳатдан ҳам
кўпроқ азоб
беради.

Бизни билган билади, билмаган ўзи билади.

Жалолиддин РУМИЙ

Эрнест ХЕМИНГУЭЙ

ОМАД КЕТГАНИДА УНУ-
ТИЛГАН БАХТСИЗЛИК-
ЛАР ХАМ ЁДИНГА ТУША
БОШЛАЙДИ, ХУДДИ ЭС-
КИ ЯРАЛАРНИНГ ЎРНИ
ЁМОН ОБ-ХАВОДА БЕЗОВ-
ТА ҚИЛГАНИ КАБИ.

Марина ЦВЕТАЕВА

ХАЁТ БИЛАН МУ-
ЛОКОТДА УННГ БИЗ-
ГА БЕРГАН САВОЛЛАРИ
ЭМАС, БАЛКИ БИЗ-
НИНГ УНГА ЖАВОБИ-
МИЗ КЎПРОҚ МУХИМ.

АЙРИМ ИНСОНЛАРГА ЁР-
ДАМ ҚЎЛИНИ ЧЎЗМОҚЧИ
БЎЛГАНИНГДА, МИНГ АФ-
СУСКИ, УЛАР ЁРДАМ БЕРУВ-
ЧИ ОДАМНИ ЭМАС, ЎЗИ БИ-
ЛАН ҚЎШИЛИБ ЙИГЛАШНИ
ИСТОВЧИ ОДАМНИ КУТАЁТ-
ГАНИГА АМИН БЎЛАСАН.

Фридрих НИЦШЕ

Бир иситмалик ҳолимиз бор экан!
Ҳеч эшитганимиз, жуда озгина, замф одамлар ҳақида «Бир иситмалик ҳоли Бор», дейишади. Бу гапнинг маъносини энди тушундим, биз бугун эи-флашиб кетдик. Билмаслигимиз билан Ҳаётга энгиллик қилдик! Мана шу энгил-лигимиз билан оғирлик қилдик Ҳаётга! Аслида, бир иситмалик ҳоли-миз бор экан, кенроқ тушундик! Ҳеч кимга гап бермаётган эдик неча... Атрофдагилар-ни танимай қўлдик! Обекларимиз остидаги ерга кўзларимиз ости-

Ҳосни РУСТАМОВА

дан қарадик! Ушшамиз-га ишонмадик... Бугун яна бир қарра тушуниб туриб-мизки, дунё жуда ямална, унда яшаётган одамлар-нинг эса бегомаси йўқ. Ҳам-ма бир-бирига қариндош! Бугун ҳамма нарса қафт-ларимиз ичидангидек эди бўлди-қолди!

Мурод Муҳаммад ДУСТ
Дарвоза ёнидаги ит
Хикоя
Тонгтоғда итми уйку элиди. У тушида онасини кўрди. Кейин уни ҳўжайин ҳақмоннинг барига солиб, уйма олмада. Унга сирли кўчкан сопол тоғочда сўт бериш-ди. Ҳўжайиннинг болалари сўйиб эришляди, унинг жакки оёқара холдор панжаларини ўйиб, сопол-рига сурқашди... Бирдан бу лақ-залар орта чеккиди. Ит ўзининг кекалигини, тукуми тағда улуқун қилармайдиганни кўрди.

3-бет

Текс МАРИНАЙ,
АКШ шеъри, философи, фикрлари оловчиси
БАДНИЙ ТАРЖИМАДА НАЗАРИЯЧИЛИК: УЗЛУКСИЗ ТАҲСИЛ ЖАРАЁНИ
Кесе
Таржима назарияси билан боғ-лиқ асаринг муаммоларинг ил-диз мазкур санъатнинг қадимий диварларидаги саволларичег-илдишларига бориб тақаллади. Яқин мутаржим ўтмишдаги тар-жимонлар дун қолган асосий қи-лим-аниқликлар ва уларни барқараф этишдаги ечимлар билан ҳам шундан танақ бўлиши керак.

9-бет

Шукр ХОЛИМРАЕВ
ОДАМ
Философия ҳақида
...Қагир илми йилча тилч, хотиркам яшди. Невақари-рини суғр, шулар билан ову-нар, эндидада уноқошга ҳам ямон бермас, рўзгор юмушлари ҳам Адолат ола-нинг қўлига ўтган эди.
Кейин-кейин Раҳима буви эрдан чирақдиган одаг пай-до қилди. Бир нарсани бир жойга қўйиб, кейин тасло-май қорар, шунда қўлига бў-шаб йиллаб ҳам оларди.

4-бет

Самир АББОСОВ
Наби ёлган...
тошлар қаби бўл,
Тамари билан
бўлган халқимиз...
Деразедан энди келар гул...
Кушлар билан келар...
албатта!
Сен ўзини энгилликка замон,
Екешлада
ҳар қандайдик дард!

Самир АББОСОВ

– Фурсатдан фойдала-ниб, “Китоб дунёси” газе-тасига ташаккур айтман. Бу газета нафақат Ўзбеки-стонда, балки бугун Турк дунёсида, жақонда ҳам адабий алоқаларнинг ри-воякланишида хизмат қи-лаётган энг биринчи нашрлар-дан ҳисобланади.

5-бет

Зебо МИРЮ
Мен ҳар қандайдик дард!
Мен ҳар қандайдик дард!
Мен ҳар қандайдик дард!

Зебо МИРЮ

Исажон СУЛТОН
Не-не офатлару фалокатлардан со-мон чекан халқи-мизнинг ичда турри-раб ришқиланишига йўл очган фақилат нима эди? Мехру муҳаббат ва имон эди. Унинг моҳияти эса ўз-гармас, ўша-ўша: “Ўз-галарга яхшилик қил!” Ҳазрат Алишер Наво-

СОМОН ПАРЧАСИДЕК ЕЛГА УЧМАЙЛИК
ий “Ҳайрат ул-аброр” асари-да шундай ёзади: “Эй қарам! кенг. Парвардитор, қараминг олдига туноқ тоғи бир донга пат ёки сомон парчасидек елга учгайдир. Сомон тоғ-тоғ қилиб уюлган бўлса ҳам, ел олдига қандай қилиб мақта-на оларди?” Бизлар асрлар бўйи амал қилиб келган ушбу фақилат энди бутун дунё ақ-лига ўрناк бўлиб турибди. Мехру оқибат бугун давлат чақиринга ҳамохан. Давлат ўз халқини асраш ниқтида зағу ишларни земмасига ол-моқда, улар неғизда ҳам шу фақилат намоян.

БАХТ СЎЗИНИ АЙТАМАН, ЭЛДАН КЕЙИНРОҚ
БАХТИЁРМАН ДЕГАН БИРГИНА СЎЗНИ АЙТИШ УЧУН КЕРАК ҚАНЧА КУЧ-ЧИДАМ, ГАРЧИ БАХТ СЎЗЛАРНИНГ ЭНГ ЁҚИМЛИГИ, ГАРЧИ ТУРСА ҲАМКИ ТИЛНИНГ УЧИДА. ОҒИР БОТМАСМИКИН БУ СЎЗ КИМГАДИР, ТЕГИБ КЕТМАСМИКИН ОҶ-ВОҲЛАРИГА, ҚАНДОҚ БАРДОШ БЕРИБ ЯШАЙМАН КЕЙИН БАХТСИЗ КИМСАЛАРНИНГ НИГОҲЛАРИГА? АВВАЛО, БУ СЎЗНИ ЎЗГАЛАР АЙТСИН, АЙТСИНЛАР КЎЗЛАРИ СЕВИНЧГА ТЎЛИБ, ЭЛНИНГ БАХТИ УЧУН УМРИНИ ТИККАН ШОИРЛАР АЙТМАСИН БИРИНЧИ БЎЛИБ. БУ СЎЗНИ БИР УМР АЙТМАЙ ЯШАДИМ, ҲАР ШОДЛИК КЕЛГАНДА ЮРДИМ СЕКИНРОҚ, ГАМ СЎЗНИ ЭЛИМДАН АВВАЛРОҚ АЙТДИМ, БАХТ СЎЗИНИ АЙТАМАН, ЭЛДАН КЕЙИНРОҚ.

Шавкат РАҲМОН

Эркин ВОҲИДОВ
НИДО
Достон Бағишлов
Ҳайирмак,
Тонлар бағишди,
Гунбураган сада келди,
Она-Ернинг оғаш ҳайридан
«Улим» деган нидо келди.
«Улим»
Вуқудини чуллар аланга,
Бўзимиз тинлар ҳайрон

Кўксимдаги КАВКАЗИМ
Хикоя
Ичимдан бир ичроқ оғиллади, аъзойи-баданим жимир-лаб, кўзларим хира тортади, кеприқларим сраси жимда ёш. лабларим ширрайди, бекосдан пичирлайман.
– Е Оллоқ кўдратингдан айланай, Э-ҳ-ҳ, Худойи-а...
– Ҳа, Ўзбекистоннинг қоғуни. Бизнинг боқарда со-тишялтикан. Қалими билан қоғим олиб келишди. – дейди Замарта менинг халқонланганимни ўзича ақла-ган бўлиб.
Мен ўрнимдан туриб кетаман. Алар ҳам ўрнимдан қалқиди. Ҳудди олиқ жандан омон чиқиб пайтимизда-ги қаби мен уни бағримга босман-да, кўз ёшларимни тилмайман.
– Сенга нима бўлди, кўй ўзини бос, у кўзларни со-лама, – дейди Алар.
Мен пичирлайман.
– Оллоқим, Ҳаётга шукр! Оллоқ, Ҳаётга шукр!
Ҳаётда эса Замарта қиз ва келини билан бизга меҳр билан қараб туришарди.

11-бет

Бинлаб МАЖИ,
бангал шоири
СЎНГСЎЗНИ КИМ АЙТАДИ?!
Бу оламда сўнгсўзни ким айтар, билмам?
Ёки сен, ё ўзим, ё яна кимдир.
Балки ҳеч ким уни айтмас – мулазам,
Балки ҳеч ким уни билмас ҳеч қачон.
Биз буюк ҳароба чеккаларида
Турибмиз вайрона, турибмиз нолон...
Овқлар остида тубсиз қудук бор,
Унга қараган дам кўрмек дунё:
Кўрмекмас қалбларда оғашик зиб,
Кўрмекмас... кўрмекмас... ҳеч кимга гўё.
Бир илоҳий лаҳзани яшаймиз кутиб,
Ҳамма нарса йўқли ичра бўлар даф.
На-да одам қолар,
на-да одамзот,
Сомон қилмиқлар ичра руҳимиз,
Абадий қолмак, абадий, ҳаёт.
Гулрух ИСПОМАЛИБЕВА таржимаси

3-бет

Ташноб АДУРАШИДОВ (1919) – 1942 йилда фронтда хизмат қилиш учун йўл олиб, Австралига етиб борган ва ўша ерда Галабани қарши олган.

Камол АРИХОНОВ (1924–1986) – Либияда сафида, сўнг Беларусда жанг қилган ва Берлинга етиб борган.

Иван БANIБAТОВ (1919–1996) – Псков вилояти, Новельск туманида туғилган. Урушда Нгуус шаҳрида яшаган.

Афанасий БАРАБАШ (1908–1995) – Украинанинг Сумск вилоятида таваллуд толган. Урушда Кўшон шаҳрида яшаган.

Василий БЕЛОВ (1920–1944) – Кўшон шаҳрида туғилган.

Евген БЕЛЯВИН (1920–1972) – Беларусиянинг Борисов шаҳрида туғилган. Урушда Тошкент шаҳрида яшаган ва ўлган.

Дмитрий БЕРНАЦКИЙ (1912–1945) – Гомел вилояти Стрешин қишлоғида туғилган. Урушда Корраполистониинг Туртўш шаҳрида яшаган.

Майда ади Отаманг яшаб, То сунги дам Унга ўшасан.	Отанг болаки бўлма, Одам болаки бул дед, Бу сўни илк бор менга Ургатан отанг ади. Мен отанг фарзандман, У эса отанг ади.	Даҳшати кўз оғдими, Гудак ади, отамни Кузатганим ёрдада. У қўлар бахти учун, Қарар экан эйр жангта, Онам бошимни силаб, Ушга, деган отангта.	Монинг мардилик вақти Жонфидо отанг ади, Мен отанг фарзандман, У эса отанг ади. Мен отанг боки ўтган Қилди йўлни ўтмасман.	Алло шонли хатин Бир уар унутмасман, Она-Ватан кўюнга Қалон бўлган отамнинг Қўллар бахти айюда Қурбон бўлган отамнинг – Алиш юмени қабрида	Векисиндик сахладим Унинг ўтмас руҳини Шод элчоқдор марсадим, Унингни фидо этэй У юн берган Ватанга, Эл мендан рози бўлган	Ушансан, деб отангта ... * * *	Тўқ кеча, Ер-кўк мунгли, борлиқ наш, Қор халлаб етарди, Бўлар билан аралаш Сунган, Жанг таи олар, Файат қорингида	Мушак учиб сўнади Душман қоросида, Ярим туш элвонда Теланини қоралаб Тўрт со эманларда Чаккалар оралиб, Хар замон тўлаб-тўлаб
---	--	---	--	---	--	--	--	--

Гекё МАРИНАЙ, АҚШ шоири, фалсафа фанлари доктори **БАДИЙ ТАРЖИМАДА НАЗАРИЯЧИЛИК: УЗЛУКСИЗ ТАХСИЛ ЖАРАЁНИ**

Эссе

сонинг остига ўсгани каби, уларнинг голларини таржима сифатида чинакамага қабул қилиш инфо эканг бора-сидади фикрлар ҳам бир хилда бўй чўзи. Хулоса, албатта, идеалликдан хийла йироқ ва анчайин пессимистик ади. Фредрих бунг таърифлаганидай, у эрда айнан таржима деган хил қандай тушуна йўқ ади, энг яқин ҳолда, асаалги бир қанча янлашуларга умид қилиш мумкин, холос". Шуниси егаринча қизиқ, эссе сўнгига қадар биз мазкур бўйича Фредрихнинг шахсий қарашларини аниқ кўра оламиз. У таржимага янгина ёндашуларни ривожлантиришдаги Шлейхемкер ва Гумбольдтнинг роли ҳоржий тилини ҳурмат қилишга олиб келганга монотирар экан, ўз эссосини куйидаги фикрлар билан яқунлайди:

"Таржима санъатига ҳар қандай наъбатдаги назариялар қириб келишига қарамай, Шлейхемкер ва Гумбольдтнинг талабларини ортиқ тушириб қолдириш мумкин эмас. Бирок хоржий ҳавасдор таржимонлар замдан-кам ҳолатларда мажбур назарияларга амал қилдилар. Бу, айниқса, ўзини ёзувчилардан фарқлайдиган мутаржимлар учун қосдиқ. Таржимон-ёзувчилар аслият тилининг услубини қўлаб-қувватлаш ўрнига уни қучайтиради ва тез-тез назарияга эид келгани ҳалотларга йўл қўяди".

Агар бу таҳминларга таянмадан бўлсак, ҳамма моҳият аслиятдан келиб чиқади, маън оддий ёки ўта бўш даражада ёзилганга қарамай, биз таржиманинг стилистик асослари аслиятнинг характеристикасига муносиб келиши қоралигини қабул қилишимиз қорак.

Камима бунда Фредрихнинг қарашларидан бошлайди, чунки мантуйей тартибда тахлил қилинган асосий таржима назариясини мунозараси унинг хронологик хусусиятини кўрсатгандан кўра янча самаралироқдир. Бундан ташқари, таржима назарияси билан боғлиқ асарнинг муаммоларини илдизи мажбур санъатнинг кадимий даврларидан асоолларини илдизларга бориб қаради, қиш мутаржим ўтинидаги таржимонлар дуч келган асосий қийинчиликлар ва уларни бартараф элидаги омилар билан ҳам янндан таниш бўлиш қорак.

Шунингдек, таржиманинг тархий ҳолатларига назар ташлаш бизни бадий таржимон ага бўлиши қорак бўлган айрим тавмий қилинган хусусиятлар билан таништиради. Бу тархий ҳолатга ага, чунки бадий таржимон кам ва кам мутаржим бўлиши мумкин деган масала Жон Драйден даврида кўтарилган. Драйден учун таржима санъати – ҳар қандай одам юстириши мумкин бўлган "касалин" ади, аммо бу уриниши ўшга арзирли таржимага айлангани ниятидан одам бирор-бир асарни хоржий тилига ўтиришдан бурун ўз тилида

нафакат яқин таъриқди, балки тил-овчиларнинг эътиборига сазовор бўлиши учун баъан зарур шартларга ҳам эга бўлиши қорак. Унинг фикрига кўра, ўша пайтда таржимонда "кониқарли" дег хисобланиши мумкин бўлган асарлар қўл билан сақоқти ва бунга, таржима учун сува ва ҳаводай зарур барча истеъодларга эга мутаржимларни қундузи қорак ёкиб топиб бўлмади, ўлганинг устига тегандай, таълимнинг шунчалар аҳамиятли қисми учун мақоолаву рағбат ҳам леқоқор қилинадиган даражада эмасди. "

Драйден бу фикрини бадий таржимонга қандай бўлиши қоралигини бора-сидади юксак оруларга туйфайли қозага келганини айтади, албатта. У назарий қарашларда таржима – ҳамма тан олган оқишмо ёмон ўқашликлар мажбур ҳаётдан кейинги ўзига хос сурат", дег атайди. Драйден мутаржимларни ўқатишдаги узлуқсизлик талаби борасида елги эмас. Карл Вильгельм Фридрих ҳам Драйденнинг голларини қабул қилади ва адабий стилистиклар бўйича тўғрақарини тахлил қилишдаги қизиқинчи инфода эгар экан, бу турфа хил расомлар ва юксак билмага эга одамларни айвоқиққа жалб қилиш мумкинчилиги билдиреди. Кейинчалик Мэтью Арнольд ҳам шу масалаларни муҳокама қилди. У стилистик бадий таржиманинг ахолини яқинлайдиган ақбий ҳадам сифатида кўради ва таржимонлар биринчи наъбатда "олимларни қоралиришга уриниши қорак, чунки фақат улар таржимонга чинакамага боғлаш имкониятига эга". Бирок Мэтью яна бир ақтимосини ҳам тан олади: "Олим мақсада бўлиши ва баҳорси бир тийнға арзишликли ҳам мумкин", аммо у, шунингдек, "олима шорона туйулар бегона эмас", дег умид боғлайди, ўшанда у таржимонга чинакамага бақорлай олади, ҳолбуки дундади барча шорона туйуларга эга одам ҳам олиб бўлмади мутаржимни ҳоқоратда бақорашга қоралимас.

Ўшбу стилистик сўрооларига асооланиб, таҳмин қилишимиз мумкинки, билмилли мутаржим бўлиш оддат таржимага хос асоолли қарорларни қабул қилиши аятади. Асрлар мобайнида, қишча маълумларнинг таржималаридан бошлаб буғунги кунга қадар, таржима назариясининг илги муҳим тушунаси ишлаб чиқилган. Биринчиси, бадий таржимонлар бошқа хоржий тиллардан она тилида инфодалаш мумкин бўлган асоий муносабатларни ўз ичига олади. Иккинчиси эса таржимон ўзининг муносаиб таржима тақволарининг назорати оқибатларини муҳокама қилади.

Цицерон нуган назарини куйидаги сўзлар билан инфодалайди: "Мен фикрларни, шаклини ёхуд биров айтуғандай, уларнинг шамоилини тар-

жим қиламан, бироқ камтарини қилинғи голларини ўзимизга ва қўлаш одатларимизга хос услубда ўтиради" ва у шу тарика сўзма-сўзма эмас, балки умумий стилистика хусусиятларини ақс этирадиган ва сўзларнинг маъносини берадиган таржимонни яради.

Уильям Уевер ўзининг "Таржима жараёни" номли эссосида қанча Гумбольдтнинг учинчи элқосини бақорилгандан кўра, айтишга осоон бўлган тахлил сифатида кўришини айтади, бунга: "Бизда таржиманинг мутлақ нотўғри жараёнидаги мутлақ ҳуқуқий бағлилаб беруани ёзилмаган қишчуларга амал қилишини бошқарадиган аниқ тизим йўқ", дег санъат қоралирини сабаб қилиб кўрсатган. Уевер, ҳамкасби Гумбольдт оингари, қатто "қилолар бўлиши ақтимосдан холи эмас (энг тахрибази мутаржимнинг фаолиятида ҳам бақтои ҳоқисалар қоз бериб туради); оқанда сўролар ҳам учраши мумкин...". Шу тахлил қарашлар орқали қамчиликлар хусусида бизга тушуна беради. У шунчалар чуқур қирингандан "мутаржим энг ёмон ҳолатга йўл қўйиб, ўзини тилчанлириш ва бутун қишчи саф қилиши қуршидан воз кечиш учун ҳам. "Бу аслиятда шундай ёзилган ади", дег ўзига-ўзи таҳмин беради". Аслиятдаги сўз фақат узатиладиган нугта, аммо мутаржим (яъни бадий таржимон) айбортини шунчаи етказидади ортиқорини бақорашга қорак", – дейди. Кўриқда эътибор қилинган фикрлар ағарда таржима қилинган маънинг худди ўзқдай, "қишча панелги" сингари шақофаф ва маъмулги бўлиб турса, чинакамага Норман Шалеро учун ҳам ақойиб тарада тўғри келади.

У ўзининг "корвал" умидларини таржима асар ўқирилган маъна ёки беришлик ёки шундай қўринмаслиги қорак, дег оқлайди, энг муҳими, у таржимони "шунчалар шақофаф маънада қиратиш қорали, фақат таржима қилинғандай қўринсон. Яқин маън ишгага ўқилади. Сиз уни қиритган қойлар ёки пуфчалалар бўлганина сезишга мумкин. Идеалда бундай қарашлар бўлмаслиги қорак. У ҳен қачон ўзига эътибор жалб қилмаслиги қоам.

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Шундай мутаржимлар бори, шеърлар ва фалсафий ҳоқисаларни таоман ўйиб бўлмайди, деб ҳисоблашади. Артур Шопенгауэр, Хосе Ортега-и-Гассет, Жон Фостер ва Освалдо Пас орқисида боғлиқлик фақат янча шу имкониятлик ва таржима қилиб бўлмаслиги бора-сида совиблиш мумкин. Шопенгауэр шеърларни таржима қилишнинг ақтимоси бор, ҳар қандай тилда мубоилини топса бўлади, деган фикрга умман ишонмайди. Унинг мунохақоси сифатидаги хулосаларига кўра, ҳаммаси таоман бунинг ақоидир: "Хар бир сўз ҳам бошқа тилда аниқ мубоилига эга эмас. Шундай экан, бир тилнинг сўзлари билан инфодаланган ту-

шуналарнинг ҳаммасини ҳам бошқа тилдаги сўзлар ила аниқлаш билан таххирлаб бериш имконки, чунки моқ келмайди", дег ёлади Шопенгауэр. Бундан ташқари, у шеърларни таржима қилиш имконки бўлгани учун мутаржимга шеър ҳавллари билан уларни қайта ёзишни тахлил қилади.

Ортега-и-Гассет ади қарашлари Шопенгауэр назариясига яқин эканини кўрсатди. У бунга таржима ақтини утолик вазифа сифатида кўриб чиқарганда намоён элди. "Таржиманинг эътиборини ва ақойиботларни да Ортега-и-Гассет бу масалага бақарисил тўғналади, де Франк қоллеқарида бир қанча профессорларга талабалар билан суҳбатда ўз тахрибалари ила ўртоқлашди. Айрим немис файласуфларини умуман таржимани қилишнинг илоқий йўлига бора-сида савол қойди бўлганда, у шундай деган ади: "Файласуфлар, ўлган ишчи билан таххирлаш қорали, таржима қилиш мумкинлиги тўғналадиғи ёзувчилар орқисида қиради. Наҳот бу илвоқия бўлмаса? Ақир, таржима ҳоқисоси, шўбақо, утолик вазифа эмасми?"

Ўзининг шахсий даражидан мен Клиффорд Э. Ландерсга ўқаш таржимонларнинг бир фикрига қўшилиман, унга кўра, бадий таржимонлар сўзлар билан эмас, балки маданиятлар ила иш қиради. Уолтер Бенямин мутаржимнинг вазифасини тўғридан-тўғри "тилнинг қонсектувал ҳоқисаларни билан боғлайди. Фредрик Тернернинг янча албан журналисти Шавкат Дибрани билан бир лангнинг ўқанда "Панорама", "Нацинал", "Эпоқора" журналларида боқилган суҳбатда мутаржим вазифасига қандай ёндашишни қоралиш бора-сида фикрларини баён қилган. У: "Таржима-инсон тахрибасининг ер ости дунёсида саёхати", дег ағади.

Қийинчиликлар ва ақойиб ҳолатлари қақда сўзлаб туриб, ўтинида ва қишчада қўлаб назариларни мажбурлигини (ва яна қўллага ҳали эндиқина қуртак ёзаётган даврлар, рақамли тоғуладан тортиб, тана ва шеърнинг новербал тилининг ривожланишини ўз ичига олган) тушунаман ва улар бора-сида мақолада тўқталиб ўтирмади. Шунга қарамай, умид қиламанки, тақдим қилинган умумий нугта назар, тилининг реал кучи уч-тўрт минг йилликлар давомида таржимонларда чуқур илқинчилик ҳоқосини синдиригани ва бу ҳоқорда муҳокама қилинган қўллага таржима назариларида қандай шаклланишни изохлайди. Маъмул таржима санъати ва ўшбу ҳунарнинг ақралмас қисми, демак, тоқи маданиятлар орқисидаги муносабат зарур экан, таржима муаммолари ва таржима назариларининг муҳокамаси тугамайди, деган хулосага қелишимиз мумкин.

Инглиз тилидан
Шаҳроза РАҲМОНОВА таржимаси

Иван БЕЛЯКОВ (1920–1943) – Оренбурги вилоятида туғилган. Урушда Кўшон шаҳрида ишлаб, Қагга бораган кенели қоралишда қиринган.

Кондратий БИЛЮТИН (1899–1975) – Тверь вилоятида таваллуд толган. Урушда Андижон шаҳрида яшаган.

Анатолий БОГДААНОВ (1922–1954) – Кўшон шаҳрида туғилган.

Николай БОГДААНОВ (1920–1945) – Днепрепетровск вилояти, Лебенов қишлоғида туғилган. Урушдан олдан Тошкент шаҳрида яшаган.

Михайл БИЯТОВ (1924–2020) – Челябинск вилояти, Пластова туманида туғилган. Урушда ва ўрушнинг икк йилларида Қорраполистониинг Чабой шаҳрида ишлаб, янча шаҳрида қиринган.

Виктор БИКОВСКИЙ (1919–1973) – Саратов вилояти, Тернов қишлоғида туғилган. 1941–43 йилари Самарқанд вилояти Каттаергон шаҳри 213-қўча давомида қишқат олган.

Азам БАЛЕЕВ (1919–1986) – Татаристон Республикаси, Чистопольск туманида таваллуд толган. Урушда Тошкентда ўлган ва қиринган.